

הלכות ציצית

“דבר אל בני ישראל ואמרת אלהם ועשו להם ציצת על כנפי בגדיהם לזכרתם ונתנו על ציצת הכנף פתיל תכלת”

(במדבר, פרק טו, פסוק לח)

שאלה: האם מותר להיכנס עם טלית גדול לבית הכסא?

בגמ' במס' מנחות¹ דף מג. מסופר על ר' יהודה שהיה מברך בכל בוקר על הציצית, כי ס"ל כדעת רבי דתניא תפילין כל זמן שמניחן מברך עליהן, ושאלה הגמ' אי הכי כל שעתא נמי, ויישבה, רב יהודה איניש צניעא הוה ולא שרי ליה לגלימיה כוליה יומא, ורק בבוקר היה מברך כי היה משנה מכסות יום לכסות לילה, ופירש רש"י "ומברך כל צפרא - ועוד עושה דבר זה כשמתעטף בטליתו בכל בוקר ובוקר היה מברך", וכתב הנימוקי יוסף (הלכות ציצית דף יב.) שממעשהו של ר' יהודה הוכיח הגאון ז"ל שמותר לעשות כל צרכיו בטלית מצויצת שאם לא כן היה צריך לסלקו כשעושה צרכיו, **וכן המנהג פשוט**, ולמדנו מאותו מעשה שחייב אדם לברך על הציצית כל זמן שלובשו או מתעטף בו ואפילו אלף פעמים ביום, ואם נפלה טליתו שלא במתכוין וחוזר ולובשו ומתעטף בו, יש אומרים שאינו צריך לחזור ולברך וכן מצאתי בשם ה"ר יונה זצק"ל, אבל מורי ז"ל היה אומר שאף בזו חוזר ומברך אם נפלה מרוב גופו דהוי ליה היסח הדעת, ונראה לי כדבריו מהאי עובדא דרב יהודה דמדמי ציצית לתפילין ובתפילין אמרי' דכל זמן דממשמשי בהו מברך והיינו דוקא כשעוקרן ממקום הנחתן ומחזירן למקומן, וכן פירשו בתוס' וכן פירש ה"ר יונה בשם רבו ה"ר משה ב"ר שניאור ז"ל, וכיון דכן ה"ה לציצית עכ"ל הריטב"א ז"ל.

וכן פסק הרמב"ם בהלכות ציצית פרק ג הלכה ט "מותר להיכנס בציצית לבית הכסא ולבית המרחץ, נפסקו לו חוטי לבן או תכלת זורקו באשפה מפני שהיא מצוה שאין בגופה קדושה", ומרן בכסף משנה הביא את הנימוק² "משם הגאון הנ"ל, וע"ע

1. הסיבה שהלכות ציצית מובאות במסכת מנחות, כי במשנה בריש פרק ד דף לח. הפרק פותח "התכלת אינה מעכבת את הלבן והלבן אינה מעכבת את התכלת", וביאר הרמב"ם בפירוש המשנה (שם) "אבל דיני הציצית והתפילין והמזוזות וסדר עשייתן והברכות הראויות להן וכן הדינים השייכים לכך והשאלות שנתעוררו בהן אין ממטרת חברונו לדבר בכך לפי שאנחנו מפרשים והרי המשנה לא קבעה למצות אלו דברים מיוחדים הכוללים את כל משפטיהם כדי שנפרשם, **וטעם הדבר לדעתנו פרסומן בזמן חבור המשנה, ושהם היו דברים מפורסמים רגילים אצל ההמונים והיחידים לא נעלם ענינם מאף אחד, ולפיכך לא היה מקום לדעתו לדבר בהם, כשם שלא קבע סדר התפלה כלומר נוסחה וסדר מניי שליח צבור מחמת פרסומו של דבר, לפי שלא חבר סדור אלא חבר ספר דינים.**"

בתשובת המקובל האלקי עיר וקדיש הרמד"ל - ר' מנחם דילונזא והיא לו נדפסה בספר מצת שימורים (להמקובל ר' נתן שפירא הודפס בונציה בשנת ת"כ, בסוף הלכות ציצית) שאין שום איסור שהציציות יהיו על הרצפה שהרי אפילו מותר להיכנס עם הטלית לבית הכסא ואין לאנשים להזדעק על כך כאילו חס ושלום יש ספר תורה על הרצפה עי"ש בדבריו הנוקבים תוכחת מגולה על המוכיחים, והובא בשו"ת תורת מאיר (פנחסי, ח"א, או"ח, סימן ג).

ועוד פסק הרמב"ם בתשובה (סימן פח במהדורת מכון ירושלים) אודות טלית שאדם אחד רקם על הטלית פרשת ציצת, וכתב הרמב"ם שטלית זו טעונה גניזה בגלל שאסור לכתוב את התורה פסוקים פסוקים אבל יוכל לכתוב ג' מלות לא יותר ואף לרקום אסור והוכיח כן מפרשת סוטה. ועוד הוסיף "ויש סבה שניה לאסור הדבר הזה והוא מפני שהוא זלזול בפסוקי התורה בהיות שהציצית תשמישי מצוה ואין בה קדושת הגוף ולכן מותר ליכנס בטלית מצויצת לבית הכסא. ואיך יבוא לעשות זה בפסוקים התורה שנכתבה בקדושה מפי הגבורה". והובא תשובה זו בראשונים רבים, וכן פסק תשובה זו בקצרה מרן בשו"ע ביו"ד בסימן רפג סעיף ד "אסור לרקום פסוקים בטלית", ובב"י הראה מקורו מתשובת הרמב"ם הנ"ל.

וכן פסק מרן בשו"ע או"ח סימן כא סעיף ג "מותר ליכנס בציצית לבית הכסא", וכתב בב"י "ומה שכתב רבינו (=הטור) שמותר ליכנס בציצית לבית הכסא. כן כתב הרמב"ם בפרק ג' (שם) וכן כתב רבינו ירוחם (נתיבי י"ט ח"ג קסט ע"ג) וכן כתוב בנמוקי יוסף בהלכות ציצית (יב. ד"ה ונהגו) בשם גאון והביא הוא ז"ל ראיה לדבר מדאמרין בפרק התכלת (מנחות דף מג.) דרב יהודה הוה מברך כל צפרא להתעטף בציצית משום דקסבר כל זמן שמניחה מברך עליה והא דלא הוה מברך אלא בצפרא משום דלא הוה שדי לגלימיה מיניה כוליה יומא, שמע מינה שמותר לעשות צרכיו בטלית מצויצת דאם לא כן היה צריך לסלקו כשעושה צרכיו ונמצא שהיה מברך עליו כמה פעמים ביום, ומה שכתב רבינו בסימן ח' כגון שפשט אותו ליכנס לבית הכסא, כבר כתבתי שם (ד"ה ומ"ש רבינו) דהתם כשהוא מעוטף בענין שאינו יכול לעשות צרכיו עד שיפשוט טליתו.

והנה כתב הט"ז "מותר ליכנס כו'. נראה היינו דוקא בבגד שעשוי למלבוש ובו ד' כנפות נתחייב בציצית אבל בטליתות של מצוה שלנו שאין רק להתפלל בהם, **אין נכון** שיכנס לבית הכסא, דוגמא לדבר ופשט את בגדיו ולבש בגדים אחרים דרשינן (שבת דף קיד.) דרך ארץ בגדים שבישל בהן קדירה לרבו אל ימזוג בהם את הכוס, וק"ו להאי מילת' שמיוחד לדבר קדושה דוקא והלא גם בסעיף שקודם לזה נתן חומרא לטלית של מצוה שבלה טפי מציצית שנתקלקלו לפ"ד הש"ע סעיף א', ומשום הכי כתב הטור סימן ח' בטלית שפשט כדי ליכנס בו לבית הכסא, ואף על פי שכתב ב"י שם דלאו משום איסור

נקט רבינו כן אלא מיירי שאי אפשר לעשות בו צרכיו אם לא בהפשטת טלית, נלע"ד יותר נכון דרך שכתבתי, ואף שאין ראיה לאיסור, מ"מ לא גרע מההוא דרך ארץ שזכרנו, אבל מ"מ הטלית קטן שלובשין תחת הבגד שאנו נוהגים בו, בזה ודאי מותר ליכנס לצרכיו כיון שהוא מכוסה². ועוד נ"ל דג"כ ההולכים מבית הכנסת לבית הכסא לפנות והם מלובשים קיט"ל, צריך שיפשיטו הקיט"ל כיון שבגד זה מיוחד להתפלל בו כנ"ל, וכ"כ המשנ"ב בס"ק יד.

אתה הראת לדעת דהט"ז פליג על מרן וס"ל שלא נכון להיכנס עם טלית גדול לבית הכסא, אך אליבא דהגאון והרמב"ם ומרן השו"ע מותר להיכנס גם עם טלית גדול, ואת ראיית הט"ז מדרך ארץ, יש ליישב אליבא דמרן דשאני הכא שלא עבד להתלכלך כי הרי לא מתעסק עם קדירה וחיתוי הגחלים שהם דברים שהרגילות שהעוסק בהם מתלכלך, וכ"ש בבית כסאות שבימנו שנקיים מאד פי כמה וכמה מדורות קודמים. ובפרט למאן דאמר שהבתי כסאות בימנו הם בית הכסא דפרסאי, עיין בחזון איש (או"ח, סימן יז, אות ד) ובשו"ת יביע אומר (ח"ג, או"ח, סימן ב).

והן אמת כי בשו"ת גינת ורדים³ נשאל ג"כ בנידון הרמב"ם אודות אדם אחד שריקם פרשת הציצית סביב טליתו המתעטף בו בשעת תפלה, ויש מי שהורה לו שאינו יכול לברך עליו יען לא טוב עשה לעבור על האיסור שכתב מרן מהריק"א ב"ד סי' רפ"ג סעיף ד' וז"ל אסור לרקום פסוקים בטלית, הן עתה שאל השואל בעל המעשה אם יש צד היתר לסמוך עליו כדי לקיימו בידו כמו שהוא מרוקם לצאת בו י"ח בפני קהל ועדה ושכמ"ה. והשיב הגו"ר שאע"פ שעשה איסור לכתוב פסוקים על הטלית, מ"מ עדיף להשתמש בה ולברך עליה מאשר לגנוזה כי כיון שכבר נעשה האיסור ומאי דהוה הוה הן עתה יותר טוב שיתעטף בטלית זו ויתכבד בו ואל יגנוזו שממהר לירקב, ואף על גב דתשו' הרמב"ם היתה בנדון זה על מי שריקם

2. לענין הוצאות ציציות לבני ספרד, הנה דעת מרן השו"ע שהטלית צריכה להיות מעל כל הבגדים, וכפי שכתב בסימן ח סעיף יא "עיקר מצות טלית קטן, ללבושו על בגדיו, כדי שתמיד יראהו ויזכור המצות", וכ"כ עוד בסימן כד סעיף א "אם אין אדם לובש טלית קטן של ארבע כנפות, אינו חייב בציצית. ומכל מקום טוב ונכון שכל אדם יהיה זהיר ללבוש טלית קטן כל היום, כדי שיזכור המצות בכל רגע. ונכון ללבושו על המלבושים". ולפחות יזהר שיהיה לבוש בציצית בשעת התפלה. ע"כ.. אולם האר"י ז"ל הנהיג שתהיה מכוסה, והאם זה כולל ג"כ את הציציות, דעת רוב ככל חכמי ספרד שגם הציציות יהיו מכוסות וכפי שכתב בשו"ת יחזה דעת (ריש חלק ב, סימן א), אומנם דעת הרב יעקב הלל שליט"א שגם לפי הקבלה צריך להוציא את הציציות לבחוץ כפי שהאריך על כך בקונטרסו "ויצץ ציצ", וכן אנו רואים מעשה רב אצל מופת הדור הגאון ר' יעקב חיים סופר שליט"א נכדו של הכפ החיים, ואנא דאמרי שמי שעושה יש לו על מה שיסמוך וכל שכן אם זה מחזק אותו ביראת שמים וכמבואר בחיזוק בסוף השיעור.

3. חלק או"ח, כלל ב, סימן כה, ר' אברהם היה מגדולי רבני מצרים לפני שלוש מאות שנה ובנו של אב"ד מצרים ר' מרדכי הלוי מחבר השו"ת דרכי נועם, הספר גינת ורדים הוא אחד השו"ת החשובים והיסודיים בהלכה ובו יש התכתבויות עם גדולי רבני ארץ ישראל והראשונים לציון ר' אברהם יצחקי והמהר"ם בן חביב ומשאר גדולי דורו [ואגב, גם לפרי מגדים יש ספר שנקרא 'גנת ורדים' אבל הוא לא שו"ת אלא על כללי התלמוד וגם נכתב חסר י].

בטליתו פרשת ויאמר ומסיק בה לאסור משני טעמים מטעם דאסור לכתוב פסוקים של תורה כו' וכדכתיבנא לעיל ומטעם שהעושה כן מביא פסוקי תורה לידי זלזול כי הציצית תשמיש מצוה ואין בו קדושת גוף ולכן יכול לבא בטלית מצוייצת לבית הכסא ולבית הטבילה ולהשתמש בו ולכסות בו את הערוה וכו' ולבסוף כתב וזה לשונו, לכן בעל המעשה יתן כבוד לשם וכאשר יטול שכר על כונתו להתנאות במצוה כן יגדל שכרו כאשר יכבד דבר ה' יתברך וראוי לחתוך הבגד אשר בו ריקום דברי אלקים חיים ולגנוז עכ"ל, מ"מ בזמננו זה אנו רואין שכל ישראל נהגו סלסול ומעלה יתירה בטלית שמיחדין למצות ציצית וכשפושטים אותו כופלין אותו ומצניעין אותו בכבוד גדול ואין מי שיזלזל בו ח"ו וכשרוצה האדם להטיל מים באמצע תפלתו פושט הטלית מעליו ומניחו על הספסל בדרך כבוד והולך ומטיל מים וכשחוזר לובשו ומתעטף בו בחיבה יתירה, וא"כ לדידן טפי עדיף לן ללבוש טלית זו מלגנוזה ולשלוט בו ריקבון. ועוד הוסף הגו"ר, אכן עוד זאת צריך ליזהר בטלית זו שכשיתעטף בה וישב ע"ג ספסל יגביהנה ויאחזנה מן הצדדין מכאן ומכאן ויזהר שלא לישב על גופה של טלית זו כי איככה ישב על טלית זו ופסוקי תורה מרוקמים בה והרי זה כיושב ע"ג ס"ת ואפי' לישב ע"ג מטה שס"ת מונח עליה אסור כדאיתא בפ' אלו מגלחין (מו"ק דף כה.), ק"ו בכיוצא בזה דהוי איסור גדול, עכ"ל, וע"ע בשו"ת הלכות קטנות (ח"ב, סימן זן), וכן נראה שהחמיר בזה בשו"ת יביע אומר (ח"ב, או"ח, סימן א, ס"ק ז).

להיכנס לבית הכסא עם טלית שרקום עליה ברכת הציצית או פסוקים מברכת כהנים

והן אמת שחדשים מקרוב באו ורוקמים על העטרה של הטלית את ברכת הציצית, וא"כ ודאי שעמה אסור להכנס לבית הכסא, וכן אותם כהנים שרוקמים את הפסוק "יברך ה' וישמרך", אסור להכנס עמו לבית הכסא, ואין חשש מצד ריקמת הפסוק מכיון שהיו רק ג' תיבות ואף להרמב"ם מותר כנ"ל, וע"ע בשו"ת יביע אומר (ח"ט, יו"ד, סימן כג) אודות כתיבת פטום הקטורת על קלף, ועיין עלה בשו"ת תפלה למשה (ח"ג, סימן זך), אבל לכתחילה אם יבוא וישאל אם ראוי לעשות כן, נימא לו שעדיף לא לעשות כן שהרי מותר לו להיכנס עמה לבית הכסא ויש חשש שכן יעשה.

לעשות סב"ל נגד מרן בידים

אומנם נראה שחומרא זו שלא להיכנס עם טלית לבית הכסא קולא יש בה לענין שרוב ככל העולם לא מברכים על התעטפותם שנית בטלית, והרי לדעת מרן השו"ע בסימן ח סעיף יד הפושט טליתו חייב לחזור ולברך שוב, ואע"ג דפליגי הפוסקים עליו וקיימ"ל סב"ל שלא יחזור ויברך, וכפי שכתב מרן החיד"א בברכי יוסף (אורח חיים, סימן ז, ס"ק ג) "והגם דאנן בארץ הצבי אתנא דמרן סמכין, מ"מ בענין ברכות נקטינן להקל, דשב וא"ת עדיף במקום איסור ברכה. דמעיקרא, כולו ברכות אינן מעכבות. וכך ראיתי רבותי נוהגים", והגם שכלל זה מחלוקת גדולה בפוסקים לא עת האסר, אלא שהכי נקטינן סב"ל נגד מרן, אבל מ"מ מידי ספק לא נפיק ואין יכניס עצמו בידים לסב"ל נגד מרן. והרי מרן ידידיה קרי בחיל שמותר להכנס עם טלית לבית הכסא, ועד שנבוא להחמיר כחומרת הט"ז, עלינו להחמיר לדעת מרן שהוא רבן של ישראל שקיבלו אתו הספרדים עליהם ועל זרעם, וא"כ אין נניח דעתו ולא

נברך, וראה עוד לענין ברכת הטלית שפושטה ולובשה בשו"ת רב פעלים (ח"ב, או"ח, סימן ה) ובשו"ת יביע אומר (ח"ח, או"ח, סימן ב). ושוב הראוני שכן העלה הרב תורת הקדמונים שליט"א (חלק א, סימן ו).

הגבלת הברכה

אומנם הרוצה לחוש גם לדעת הט"ז ולצאת יד"ח מרן השו"ע ישנם ב' פתרונות, ואלו הם: **א.** בפעם הראשונה שמתעטף בטלית יכול להתנות ש"מגביל" את ברכתו עד זמן שמוריד את הטלית ואז כאשר פושט את טליתו להכנס לבית הכסא יכול ביציאתו לברך אף להחולקים על מרן. **ב.** ויש דס"ל שלא מהני להגביל את הברכה אלא אדרבה יכון שהברכה תועיל גם לאחר הזמן שפושט את הטלית ושוב מתעטף בה, כמבואר בשערי תשובה בסימן ח ס"ק יב וטז, ופסק בשו"ת מנחת אשר (ח"א, סימן א) שעדיף להגביל את הברכה עד זמן שפושטה עי"ש באורך בב' השיטות הנ"ל [והגם שמדבריו שם נראה שמהני תנאי זה רק כאשר פושט כשעה כגון בימים נוראים ולא בכל פעם שנכנס לבית הכסא, אולם לדידן בני ספרד צריך להתנות הכי בכל יום בכדי לצאת ידי דעת מרן השו"ע]. ובפרט שמרוויח בכך גם את שיטת מרן השו"ע לברך על הטלית שפושטה ולובשה. וכבר כתב מרן החיד"א בשו"ת חיים שאל (חלק ב סימן טו) "הן אמת דכתבנו בעניותנו במקומות אחרים דכי פליגי רבנן בתראי על מרן ז"ל בענין ברכות דמרן ז"ל סבר לברך והאחרונים פליגי עליה שלא לברך, העיקר לחוש בענין ברכה לסברת האחרונים ואין זה מברך וכן קבלתי מרבותי ז"ל. אמנם מי שמברך כסברת מרן, אין מוחין בידו דקבלנו הוראות מרן".

לכמה זמן מהני תנאי

ודע שמעיקר הדין תנאי אחד מהני לכל החיים כדמוכח מהגמ' במס' נדרים דף כג: "והרוצה שלא יתקיימו נדריו **כל השנה**, יעמוד בראש השנה ויאמר כל נדר שאני עתיד לידור יהא בטל ובלבד שיהא זכור בשעת הנדר", והרמב"ם שינה מלשון הגמ' ופסק בהלכות נדרים פרק ב הלכה ד "מי שהתנה קודם שידור ואמר כל נדר שאדור **מכאן ועד עשר שנים** הריני חוזר בהן או הרי הן בטלים וכיוצא בדברים אלו ואחר כך נדר", וודאי שעשר שנים לאו דוקא אלא אפילו יותר מכך, וע"ע בלשון מרן השו"ע ביו"ד סימן ריא סעיף ב.

והן אמת שפסק מרן בשו"ע או"ח סימן רעט סעיף ד "אם התנה מע"ש על נר זה שיטלטלנו משיכבה, מותר לטלטלו אחר שכבה", וכתב מרן החיד"א בברכי יוסף משם הפוסקים שמהני תנאי אחד לכל השנה, עיין בשו"ת תשב"ץ (חלק ד, חוט המשולש, טור ג סימן ז) עכת"ד, אפשר שלא דוקא אלא מהני לכל השנים, וכעין מה שכתב בשו"ת הלכות קטנות (חלק א סימן פח) "**כל מה שמתנה האדם ועומד על דעתו אפילו ממאה שנה, תנאו קיים**", והובא בחדש לאלפים (סימן מז, אות ו) ובגליוני הש"ס במס' נדרים שם, וע"ע בשו"ת אור לציון (ח"ב, פרק ג, סוף הלכה ח), ובחזון עובדיה שבת (חלק א, עמוד קעה), ובחזו"ע יום טוב (עמודים רלא-רלב), ובשו"ת יביע אומר (ח"ז, או"ח, סוף סימן לו ובפרט בס"ק ט) ובקונטרס 'תנאים טובים' לר' שריה דבליצדקי, ובשו"ת דבר שמואל (אבוהב, סימן רסד) ועלה בשו"ת יביע אומר (ח"ד, או"ח, סימן יט).

או אפשר שמוקצה שאני שצריך לא להקצות מדעתו ולכן הגבילו זאת הפוסקים לשנה, אולם ביותר נראה שמעיקר הדין אין חילוק, וגם מה שמתירים נדרים בכל שנה, ולא מספיק תנאי אחד לכמה שנים, נראה מדברי ההלכות קטנות ידידה בחלק ב סימן ריט שזה בכדי שלא יקלו ראש בנדרים.

להתנות בתפלה של יד שאינו פוטר את תפלה של ראש

ואגב דעסקינן בהלכות תנאים בברכות אוסיף כאן הערה אחת, שהנה נודע מח' רבותינו הראשונים האם מברכים ב' ברכות על התפילין או רק ברכת אחת, דמרן השו"ע באו"ח סימן כה סעיף ה פסק כדעת הרי"ף והרמב"ם ודעמיהו שכל שמניח שניהם בבת אחת, מברך רק ברכה אחת על של יד להניח תפילין ופוטר בזה את תפלה של ראש, והרמ"א פסק כדעת הרא"ש ור"ת ודעמיהו שמברך ב' ברכות, וכתב רעק"א על אתר שיכול להניח של יד ולכוון שלא פוטר את תפלה של ראש ואז אליבא דכו"ע יוכל לברך על של ראש ולא הוי ברכה שאינה צריכה, שהרי עושה זאת לצורך לצאת יד"ח כל הפוסקים עי"ש, וכבר קדמו בשו"ת הרמ"ע מפאנו (סימן נט) שמהני תנאי זה, וכ"כ בשו"ת חכם צבי (סימן כב), וע"ע בהליכות עולם (ח"ח, עמוד שיג).

והנה כתב בשו"ת הלכות קטנות חלק א סימן נד "**שאלה. אי עדיף טפי לברך שתיים על התפילין. תשובה. שמחה היתה לי אם הייתי ממשפחת אשכנזים והייתי מברך שתיים דהכי משמע יותר פשוט** ובתנחומא פרשת בא בפירוש כן, **אבל מה אעשה שאין לי לשנות ממנהג אבותי**", וצ"ב דלשמחה זו מה עושה והרי יכול "להשאר" ספרדי ולברך את ב' הברכות ע"י שיעשה תנאי בתפלה של יד שאינו פוטר את של ראש?.

וצ"ל דמאחר שגדולי רבותינו פסקו שמברך ברכה אחת, וכך מנהג רבותינו ואבותינו אין לשנות ואין להתחכם כנגדם ולהגביל את הברכה, שהרי רבותינו לא עשו כן, וכפי שכתב הביאור הלכה לדידהו משם הפמ"ג שכתב שלא ראוי לנהוג כן, וביאר שאפשר שטעמו כדי שלא ירגיל האדם את עצמו לפקפק אחר מנהגן של ישראל שנתייסד ע"פ שיטות הרבה מהראשונים, עכת"ד, והכא נמי נימא לדידן, וע"ע בשו"ת הלכות קטנות חלק א סימן ט משם בנו הרב המני"ח בגדול המנהג ודוק. משא"כ בנידון הטלית אנן מחזירין למצוא תקנה לצאת יד"ח מרן השו"ע שקבלנו פסקיו.

הלכות פסוקות

- א.** מעיקר הדין מותר להיכנס עם טלית גדול לבית הכסא, והמחמיר שלא להיכנס כפי המנהג, ראוי שיכוון בזמן שמתעטף בפעם הראשונה שמגביל את הברכה עד זמן שמוריד אותה, ואז כשיוצא מבית הכסא ומתעטף בה, יוכל לחזור ולברך, ותנאי אחד מועיל לכל החיים.
- ב.** אבל מי שרקם על טליתו את ברכת הציצית או ג' תיבות מהתורה הקדושה כגון "יברכך ה' וישמרך", אליבא דכו"ע אסור לו להיכנס עם טלית זו לבית הכסא ויעשה את העצה הנ"ל באות א' שמגביל את הברכה עד זמן שפושט את הטלית.
- ג.** לכו"ע אסור לרקם את הטלית יותר מג' תיבות מהתורה הקדושה, ואם עבר ועבר ורקם פסוקים אלו, מותר לו לקיים מצוה בטלית זו ולברך עליה ויקפיד בה בקדושה יתרה ולא ישב על מקום הטלית שיש בו את הפסוקים וכן שלא יהיו ברצפה.
- ד.** המנהג הוא להיכנס לבית הכסא עם טלית קטן גם כאשר הציציות מגולות.
- ה.** ראוי שלא להיכנס עם קיטל לבית הכסא.
- ו.** לדידן בני ספרד שאנו מברכים רק ברכה אחת על התפילין לא נכון לעשות שבשעת הנחת התפילין יכוון בבברכה של הנחת תפילה של יד שאינו פוטר את תפלה של ראש ובכך יברך על תפלה של ראש, כי הוי כזלזול בכבוד רבותיו ואבותיו.

חיזוק מפרשת השבוע: תנשק את הציצית ברחוב

הנה סגולת מצות ציצית "וראיתם אותו וזכרתם את כל מצוות ה'", כי זה בגד של עבד המלך, ואומנם אין זה רק סגולה בעלמא אלא זה גם מציאות וכפי שכותב הרמב"ם בסוף הלכות מזוזה (פרק ו' הלכה יג) "אמרו חכמים הראשונים כל מי שיש לו תפילין בראשו ובזרועו וציצית בבגדו ומזוזה בפתחו מוחזק הוא שלא יחטא שהרי יש לו מזכירין רבים והן הם המלאכים שמצילין אותו מלחטוא שנאמר חונה מלאך ה' סביב ליראיו ויחלצם".

וכתב מרן בשו"ע (אורח חיים, סימן כד סעיף ד) משם הראשונים "יש נוהגין להסתכל בציצית כשמגיעים לוראיתם אותו (במדבר טו, לט) וליתן אותם על העינים, ומנהג יפה הוא וחיובי מצוה", והרמ"א הוסיף משם הבית יוסף "גם נוהגים קצת, לנשק הציצית בשעה שרואה בה, והכל הוא חיוב מצוה", ודלא כפי שיש שלעגו על כך שא"כ ינשק גם את התפילין, והריב"ש כתב (סימן תעו) שאדרבה יעשה כן ג"כ בתפילין כשמגיע לפסוק "וקשרתם אותם" וכו'. וכך מנהגנו.

ודבר חידוש כתוב בשו"ת שבות יעקב (חלק ב' סימן לח) שה"ה שסומא ינשק את הציציות אבל לא יעבירם על עיניו כיון שהוא אינו רואה למה יעבירם על עיניו והוא אין לו עינים לראות ויהיה כחוכא ואטלולא, גם בספר 'מצות שמורים' כתב בשם הקדמונים שכל המעביר ציצית על עיניו כשהוא קורא פרשת ציצית יהא מובטח שלא יבא לידי סמוי עינים עד כאן, א"כ זה שכבר הוא סומא למה לו להעבירם על עיניו, עכת"ד. והביאו המשנ"ב (שם, ס"ק ז)

ויש לדעת שדעת מרן (שם, סעיף ה) שצריך לאחוז בשעת קריאת שמע רק את ב' הציציות שלפניו ודלא כדעת האר"י וכך נהג רוב ככל העולם לתפוס את כל הד' ציציות, וזה לשון מרן בשו"ע "כשמסתכל בציצית מסתכל בשני ציציות שלפניו שיש בהם עשרה קשרים רמז להיות (=י' ספירות, ומקורו מדברי הרקנטי), וגם יש בהם ט"ז חוטים ועשרה קשרים, עולה כ"ו כשם הוי"ה".

ודבר נפלא כותב האבן העזרא בסוף הפרשה וזה לשונו "והנה מצוה על כל מי שיש לו בגד בארבע כנפים שיתכסה בו ביום תמיד, ולא יסירו מעליו, למען יזכרו. והמתפללים בטלית בשעת התפלה, יעשו זה בעבור שיקראו בקריאת שמע, והיה לכם לציצית, ועשו להם ציצית, רק לפי דעתי יותר הוא חייב להתעטף בציצית בשאר השעות משעת

התפלה, למען יזכור ולא ישגה ולא יעשה עבירה בכל שעה, כי בשעת התפלה לא יעשה עבירה”.

ומבואר בדבריו שהעיקר זה לא בשעת התפלה כי מי עושה בשעת התפלה עבירה?! , אלא במשך היום כגון שהוא ברחוב ויכול להיות מראות אסורות או בשוק ויכול לשכוח את ה' ולרמות את הבריות בעסקיו דוקא אז צריך שהציצית תהיה עליו ויראה אותה ויזכור את ה'.

ובספר אוצר פלאות התורה (במדבר, עמוד תקצ) הביא הנהגה נפלאה של החתם סופר שבזמן שהיה לו צורך לדבר עם אשה, היה משתעשע עם ציציותיו בכדי שלא יבוא לראות את פניה.

ולכן אדם צריך לזכור את מצות ציצית **שראיה** תביא לידי **יראה** מה', ופעמים שאדרבה בבית הכסא אדם צריך לנשק את הציצית כדי שלא יבוא לידי עבירה.....

וכבר כתב המגן אברהם (סימן פה ס"ק ד) משם ספר חסידים שאם נכנס בלבו הרהור אשה, מותר להרהר בבית הכסא בדברי תורה כי הוי לאפרושי מאיסורא.

ומשפע מצוות התפילין

השיעור מוקדש לכבוד חתן הבר מצוה המפואר חמד בחורים **רפאל שלום הי"ו** בן ידידנו אהובנו איש החסד העומד לימיננו להגדלת התורה ולהאדירה **האדון הנכבד ר' זאב שלום הי"ו** שימשיך לעלות מעלה מעלה במעלות התורה והיראה ויזכה לקדש שם שמים בכל הליכותיו ויראו הוריו ממנו ומשאר ילדיהם היקרים שיחיו שפע קדושה ושמחה כל הימים, אמן.